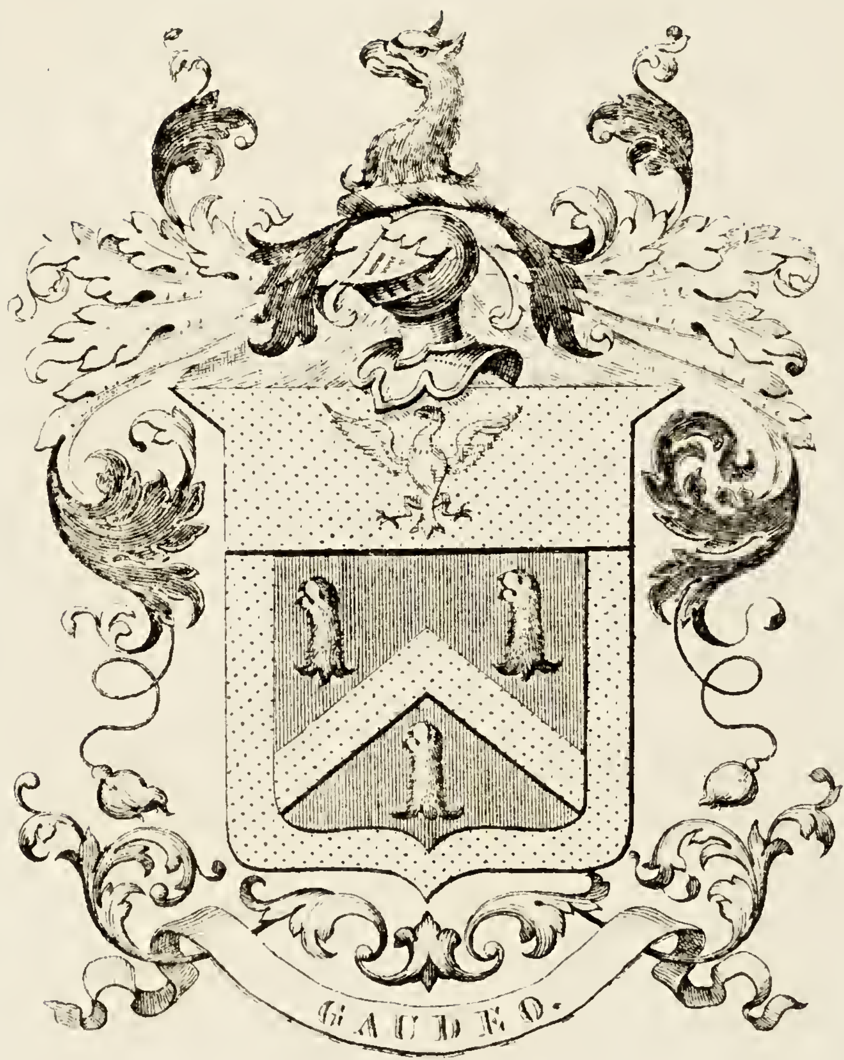
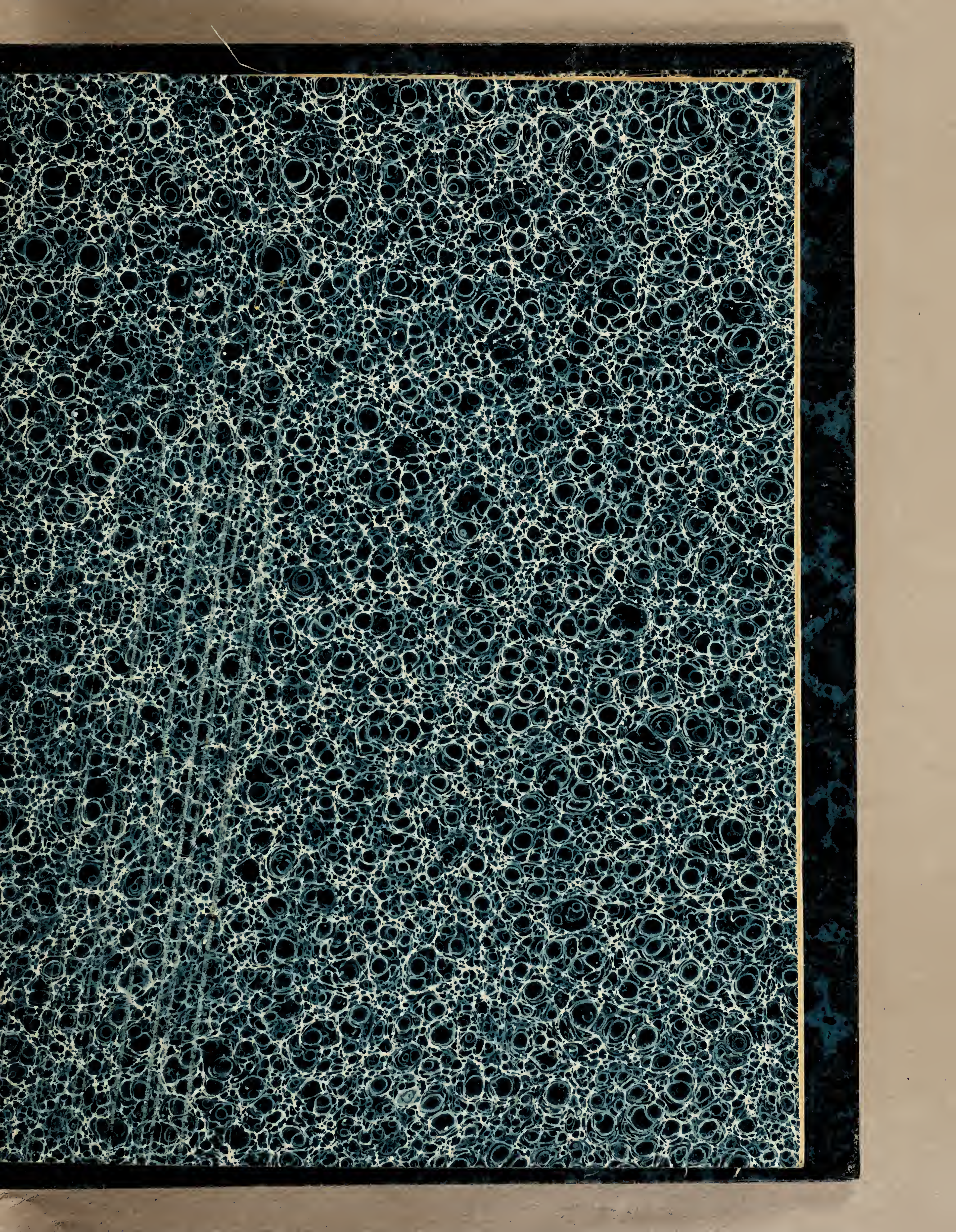
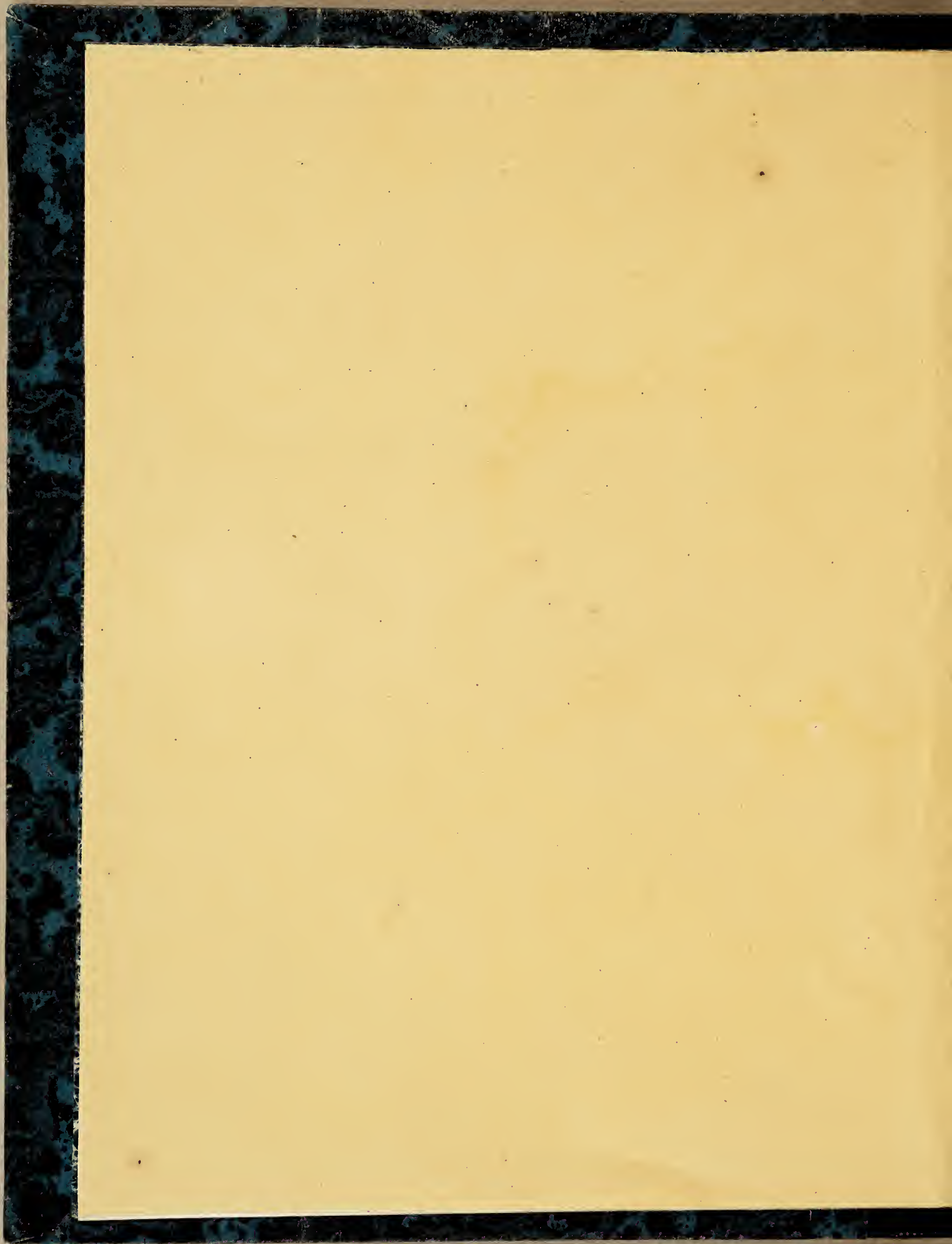
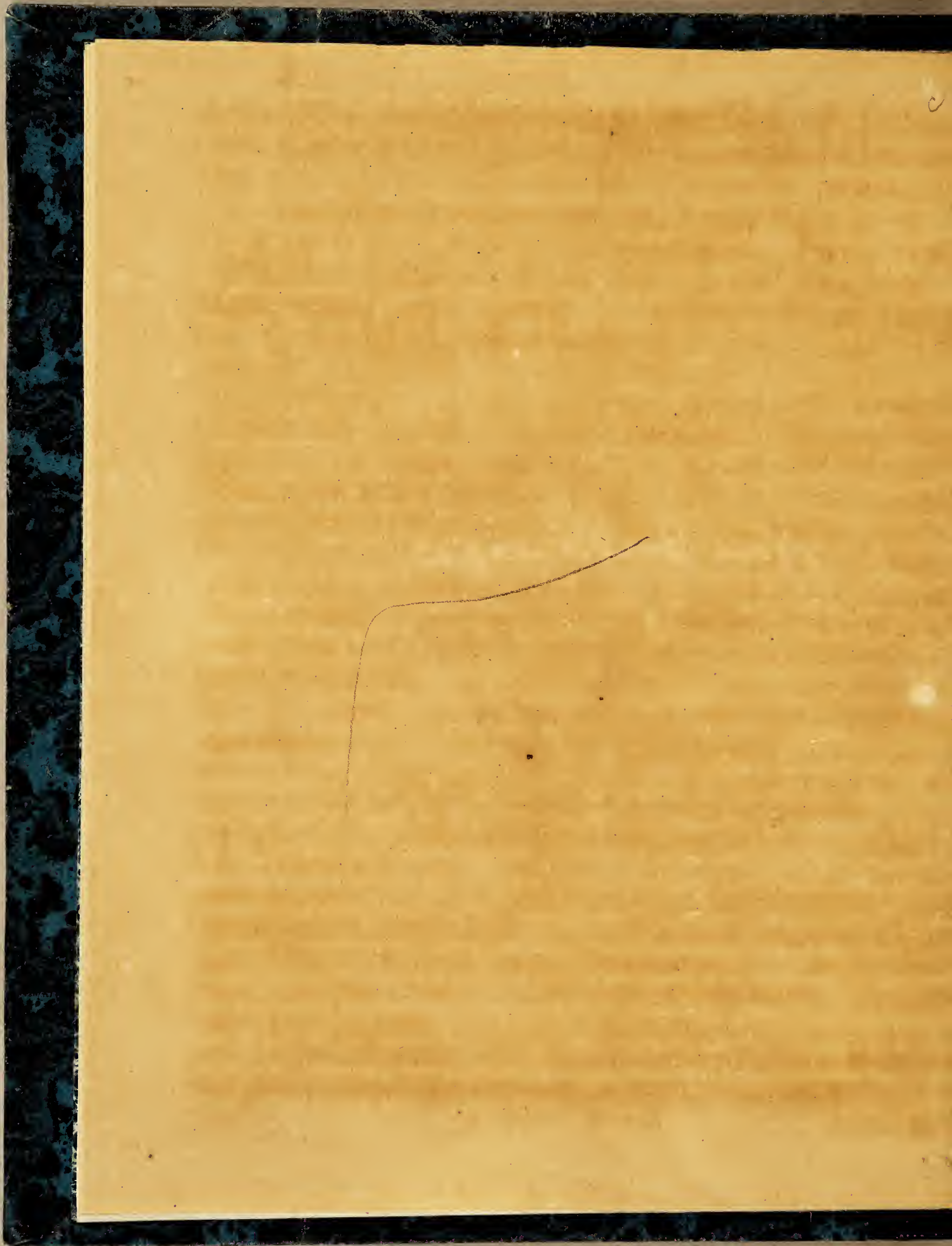

HT

GAUDEO.

ll.

Eenige Advijsen
ENDE
VERKLARINGHEN
uyt BRASILIEN.

In dato den 19. Mey 1648.

Van 't gepasseerde.

Nova Brasiliensia

TOT AMSTERDAM,
By *Philips van Macedonien*, Drucker
inde Druckerije van Ian Roonpoorts Toorn.
Anno 1648.

Tijdingen uyt Brasil.

Wt Rotterdam 7. Julij 1648.

BRieven over Rochelle van Pernambuco, de dato 9. May 1648. vermelden/ dat Onse Volck weder op 't nieuw uyt Olinda gheslaghen waeren / Dan daer tegen is tsedert 't jongste schrijven vanden 23. April opghebracht door de Cruyssers 1700 kisten Suycker/met een Schip Wijn en stuck-goederen geladen/ dat de Portuguesen sal doen om kijcken. Den Brest, die op 't Recif woonachtich is / apparent V. E. wel bekent / heeft hier 700 kisten af opghebracht. Daer is oock groot miscontentement tusschen den Admirael Witte, ten aensien de Hooge Raeden aldaer/een Admirael hebben gemaeckt van des Compagnies Schepen. En fijn / men schrijft van ginder dat aldaer een groote disordre is / sorghe dus doende dat de Compagnie in ruyne sal raecken.

Wt Brasil in dato 22. April 1648.

DAt de Soldaten/ eerse van 't Recif nae de Garapes trocken: al knorrende en morrende van 't Reciff gaende / gesegt hadden datmen haer twee Maenden gagie belooft hadde / doch datse oock vechten souden gelijck alsse betaeldt wierden/ ende in occasie komende/ datse haere Officieren voor haere ooghen hadden laeten doodt-slaen / sonder de selve te redden/ en particulierlijck dat Capiteyn Hans Vogel, willende inde Stadt Olinda, die op hem aenquam poulleeren / t'eenemael verlaten was / dat de Soldaten het gheweer wegh-werpende / sonder omme-sien

nae

nae het Reciff gheloopen waeren / en daer komende geldt geldt gheroepen hadden/ daer by doende ; soo moetet gaen / dan sal 't eerst deugen.

Dat de Onse inde Slagh aende Garapes een stuckjen / met de Chirurgijns kiste achter-gelaten hadden.

Dat den Admirael Witte eenige dagen op syn eygen kosten/ sonder hem Huys-vestinghe of andere nootdruft te verschaffen/ aen Landt was geweest / ende met miscontentement weder nae boordt gevaren/ laetende de Heeren weten/ soose hem van doen hadden/ datse hem van boordt konden laeten haelen. Daer op dan de Hooge Raeden een Kamer voor hem gehuyrt hebben.

Noch wordt van Brasil gerapporteert.

Dat de Hooghe Raeden / inde tijdt / als de Vloot in Tamandaree door den Admirael Lichthardt vermeestert wierdt / ende dat de Admirael last hadde nae het aentasten vande Portuguesche Vloote/inde Caep Augustijn te loopen/ die te ontsetten ende te visiteren / nae dat op 't Reciff de tijdinge was ghekomen / dat Hoogstraten de Caep aende Portuguesen verkocht en overghelevert hadde / niet eens getracht hebben den Admirael tijdelijck daer van te waerschouwen/voor en al eer dat Scheepen VVarnsingh en andere sorg-draghende Patriotten / een Barque voor vijftich gulden afghehuyrt hebben / om den Admirael daer van te verwittigen op dat hy met de Schepen in geen ongeval soude komen/sonder behoorlijcke advertentie te hebben. En als noch de selve Liefhebbers de Hooge Raeden haere intentie geadverteert hebben / haer aen-manende om met de selve Barque een brief van advijs mede te seynden/ wierdt haer wel geantwoort/ dat haer moeyten onnoodigh waeren ghweest / dat sy al van meeninge waeren geweest advijs af te seynden / soo vraeghden de selve Kooplupden wanneer ? als het te laet was ? Soo hebben eyndelijck de selve Heeren Hamel, Bullestraten en Bas, met haeren Adsessor, van schande weghen niet derven onderlaeten/

 noch

noch een Brief mede af te vaerdighen / daer toe dan noch den Barquier ontboden / en soo lange opghehouden wierdt / welcke Barquier vragende wat hy over het brenghen vander Heeren Advys-brief soude hebben / nae datse hem een halve Patacque, of 28 stuyvers geboden / ende hy ten minsten een Pistolet ghevordert hadde / is hem eyndelijck een stuck van Achten toegheleght / seggende dat hy doch al vande vrye Koopluyden afghehuyrt was.

Dat den Reecken-meester ende Raedt van Finantie, Balthasar van Dorthmont, van Hamborgh / soo veel heeft weten te weeghe te brengen / dat de Weduwe vanden Admirael Lichthardt, kostgeldt heeft moeten betaelen voor het over vaeren nae Hollandt / daer nochtans de Huysvrouw vanden Adsessor Walbeeq, de Huysvrouw van Gerrit Volbergen van Riga, geweesene Raedt van Finantie, ende daer nae vande Iustitie, uyt welcke Chargie hy om begaene doodtslagh geremoveert was; voorts de Huysvrou van Henrick de Moucheron gewesene Raedt van Iustitie, en voort alle die Vrouwen vande gene die in hooge bedieninge vande Compagnie gheweest zijn / ende malkanderen in onbillijcke administratie verobligeert kennen / niet heller of penning afgeeyscht is / waer by af te nemen is / hoe een deel Vreemdelingen / en die de Compagnie ten besten niet zijn bedient gheweest / maer met allerhande faulten besmet / de eygene Inboorlinghen en die het beter vande Compagnie ghemeriteert hebben / macht gegeven wordt te onder-drucken.

Dat Dortmond op Tamerica Directeur wesende / by seeckere occasie / als hy ruym vol was op syn Directeurschap snorckēde / ghesegt hadde / dat hy macht hadde / alwaert den Admirael selfs te apprehenderen en ghevangen nae het Reciff te seynden / welck seggen geen geringe onlust verweckt hadde.

Dat Dortmont tot inde vijftich alqueiren farinha (van die den Admirael op syn hals met levens perijckel / voor de Guarnisoenen

nisoenen ghehaeldt en opgetrocken hadde) op het Reciff in den dieren tijdt ghesonden / en aldaer voor sijn particulier de selve hadde doen verkoopen / latende de Hooghe Raeden niet beter weten/of den Admirael hadde soo veel te weyniger mandiocca hem behandigt hadde etc.

Dat de Barque van Bulleſtraten tegen de Brugh was aengedreven / en het grootste quarteel aen stucken ghedreven was/ waer door grootelijcx verlegen waeren.

Advijsen uyt het Reciff vanden 12. *Mey* 1648.

BY Brieven vanden 12. Mey / uyt het Reciff wordt geschreven / dat den Vyandt niet alleen syn Fort S. Anthony, eñ Stadt Olinda, maer oock syne Sterckte te Lande genaemt Bon Ieſus, anders 't Nieuw Reaal, soomen seyde ten tyde vande voorsz Batallle oock hadde verlaten.

Dat vande Onse die uyt de Stadt Olinda en het Fortgen de Toode-wacht, alleen voor 150. Portuguesen waeren gheloopen / een met de koorde was gestraft.

En t'sedert de Majoor Stagh-houwer, met een Troup van 3 a 400. Soldaten weer inde Stadt was geweest / doch de selve vanden Vyandt op nieus verlaeten ghevonden / hebbende de Portugeesen het voorsz Fortgen de Toodewacht geslecht.

Zynde het ghemeen ghevoelen op 't Reciff, dat den Vyandt sigh teghens Ons te swack vindende/nae de Zuydt begeven soude.

Dat ontrent Pojuca om de Zuyt / eenighe Sterckte van haer wierdt ghemaeckt.

Dat mede als Overste van 's Vyandts Leger / gecommandeert hadde de Maiſtre del Campo Franciſco Barette de Menezes , die Anno 1647. met Commissie vanden Koningh van Portugael na Braſil was vertrocken/ ende vande Onse ter Zee gevangen bekomen / zynde voor eenighe Maenden gheeschappeert/blijckende daer uyt klaerlick / dat de Rebellije van die van Pernambuco niet anders is ; als het eygentlycke werck van Portugael / om hun door dat middel Meesters van die Conquesten te maecken.

Den Luytenant Generael Schoppe / was noch niet al van syn bekomen quetsure genesen.

Onder-

Onder-tusschen waeren de Collonellen Haultain ende vanden Brande besigh Onse macht by een te brengen / en alles te prepareren om soo men meende het Landt in te marcheren / ende den Vyandt te vervolgen.

Wierden tot dien eynde oock een Maendt gagie aen alle de Soldaten uytgereyckt. Ende meende hy dat de Marsch ontrent acht oft thien daghen nae hun vertreck soude aengaen.

Het Oorlogh-schip van Capiteyn Foran, was oock voort Reciffo ghearriveert.

Den Admirael de Witte, was den 12. Mey (op den dagh als hy van Paraibo vertrock) oock daer geseylt met 14. Seylen / daer onder al de Oorlogschepen op hebbende eenige hondert Soldaten.

Twee a drie dagen voor sijn vertreck / wierde aldaer opgebracht 2. Prijsen met ontrent 700. kisten Suycker / verovert door de Kruyssers der Schepen ontrent 80. mijlen in Zee.

En ter selver tijdt noch drie andere Suycker-prijsen / daer onder de Fregat Iapon, en 't Compagnies Jacht 't Reygertgen opghebracht / t'samen met de voorsz eerste 2. uytbrengende ontrent 1800. kisten Suycker.

Sulcx dat nu met de voor desen opgebrachte 320. kisten by 't Compagnies Jacht den Arent, ontrent 2100. kisten Suycker lagē om herwaerts te schepē.

Daer toe aenlagen het Schip 't Wapen Van Delff, met 2. a 3. bevrachte Schepen / die al haest souden volgen.

De Sloepen by onse Vloote mede-ghebracht / waeren nu alle opgheftelt / ende lagen in 't Water.

Waeren nu en dan meer Prijsgens van kleynder weerden opghebracht / en was het hun dagelijcx werck Prijsen te ontladen.

De Verrader Hooghstraten gingh de spraeck / dat over eenige Schepen vanden Vyandt te Water soude Commanderen.

Naerder Verklaringe, noopende het voorgevallene in BRASIL, gedaen door Dirck van Hoorn, Supra-Cargo gheweest op 't Schip *'t Schaep*, van 't Reciff vertrocken den 14, ende van *Parayba* den 19. May, in Compagnie vande Scheepen d'*Eendracht* ende *Leyden*, hier over Vranckrijck gekomen den 7. Iulij 1648.

Confirmeert het gherapporteerde van Iacob Roaen, met Ampliatie, alsoo hy vijf dagen later van BRASIL is ghescheyden / dat de Vloote vanden Admirael Witte sterck soude wesen 23. Schepen en Jachten / daer onder twee gehuyrde Fluyten / diemen seyde als Branders souden werden gebruyckt.

Dat

Dat de Jachten Drent, Leeuwarden, en 't Wapen van Amsterdam, met 500. Soldaten/ ende 2 a 3. dagen Victualie / voor de selve van 't Reciff hadde sien af-seylen/ soo men meende om die aende Vloot vanden Admirael te brengen/ hoe wel oock gemompelt wierdt / dat eenigh dessein voor handen was op de Cabo S. Augustijn.

Anders wierde gesept / dat de voorsz onse Vloote soude gaen kruyssen voor de Baey, op de Vloote vanden Vyandt diemen seyde upt sou koomen / met eenige Gallioenen.

De 12. groote Chaloupen van 't Landt / om Volck te Landen / laghen volkomen klaer.

Onse Troupes wierden vast by een ghebracht / de Heer Schoppe hadde een Laers over sijn ghequetste been laeten maecken/ en soude hy te Paerde sich wederom by de uptgaende macht laten vinden.

De betalinge van een Maendt gagie aen alle het Volck / oudt ende nieuw/ was nu volkomen geschiedt/ en ghevonden upt het geldt vande opghebrachte ende verkochte Prinsen.

Parthy van onse oude Soldaten en Tappoeyers, hadden een embuscade ghelepdt/ ende een Trouppe vanden Vyandt / ontrent van 42. koppen betrapt/ die de Tappoepers den pas affsneden/ ende inde Pan hackten.

Seecker Officier die sigh niet wel soude ghequeten hebben / sat in appræhensie, en 6. a 7. Soldaten vande ghene die haer gheweer wegh gesmeeten ende niet ghevochten hadden/ wierden geseght te sullen hangen.

Daer werdt anders niet ghelooft / of den Vyandt heeft inde Slagh met vergifte Koghels gheschoten / alsoo den Collonel Haus, die alleen in't been ghequetst was/ daetelijck daer van storff: en wierde byden Vyandt met onse Dooden en ghequetsten seer cruel en afgrijselijck gehandelt / hebbende eenige vande selve de Manlijckheydt afghesneden ende in 't Fondament gesteecken/ en de selve alsoo voor de Onse ten toone laeten liggen.

Den Capiteyn Hans Vogel haddense oock terstondt/ doodt-geslagen zijnde/ gevierendeelt/ ende de stucken opgehangen.

De Maistre del Campo vanden Koningh van Portugal / ghenaemt Francisco Barette de Menezes, wierde geseydt dat inde Slagh was gebleven.

Den Majoor Pistor was oock van sijn bekomen quetsupre gestorven.

Den 14. May/ soo hy van 't Reciff vertrock / quam daer 't Jacht de vergulde Sterre vande Compagnie aen / met een Portugeesche Caravelle, die hy meende wel 400. kisten Suycker in hadde/ en seydt dat van half Maert tot sijn vertreck toe/ wel 2600. kisten Suycker waeren opgebracht.

De Suyckeren wierden eerst verkocht voor 28. schellinghen d'Arobbe/ daer naer en op sijn vertreck/ voor 36. schellingen/ te betalen een derde in Ordonnantien / ende twee derde Contant.

Een Engels Schip met 36. stucken upt de Baey komende / was van Capiteyn Slijckman aengerandt / en gheforceert te retireren onder 't Casteel van Moro S. Paulo.

Men seyde / dat met het Engelsch Schip een groot deel Overloopers van

Ons

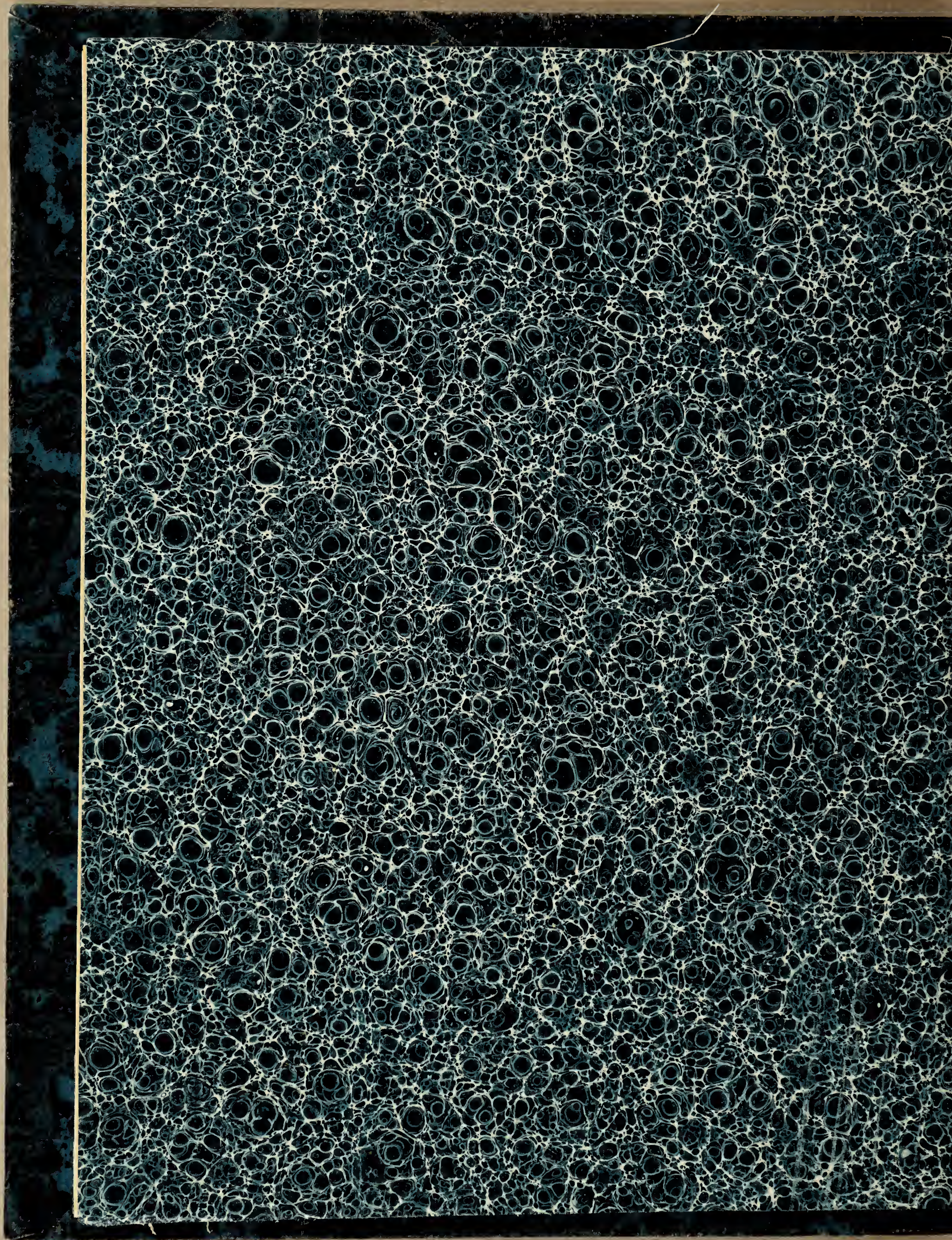
Ons nae Portugal souden werden ghesonden / alsoo beducht waeren de selve daer wel yets tot hun naedeel souden byder handt nemen.

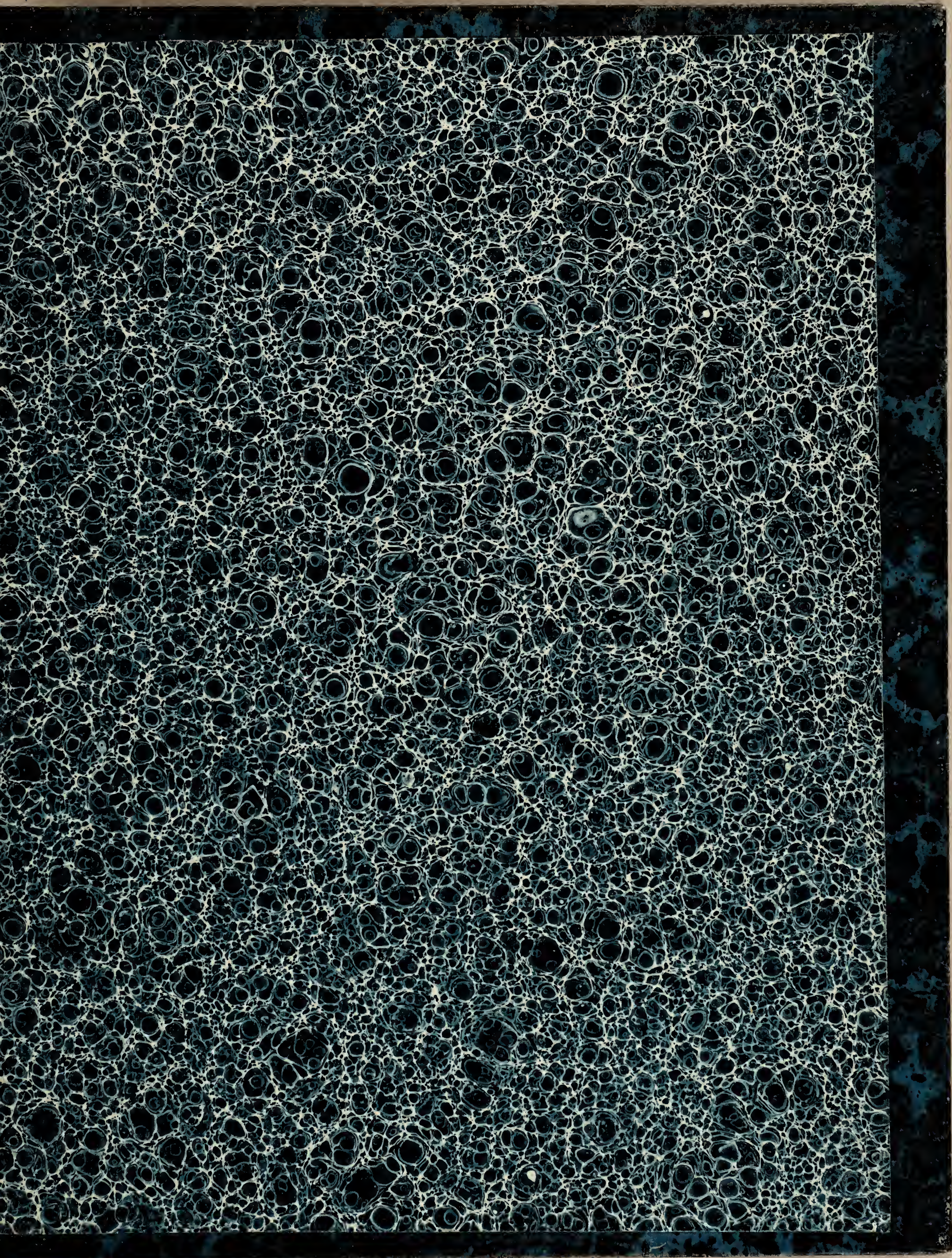
't Oorloghs-schip van Lieuwen de Zeeuw / genaemt Hollandia, met 36. Stucken / was te Parayba ghearriveert / ende de Zee Fortuyn voor 't Reciff/ t'samen met over de 200. Soldaten.

In ladinghe laghen Scheepen / 't Wapen van Delff S. Ian, 't Post-Paert, ende Witte Duyff, die een Maendt of vijf Weecken nae sijn vertreck soude volgen.

Seydt dat in 't Schip Leyden, waeren de Brieven vande Hooghe Regieringhe van BRASIL, die met de naeste Post van Rochelle meende te sullen koomen.

H T